

Брюксел, 7.8.2013
COM(2013) 574 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Седми доклад за изпълнението на Директивата за пречистването на градските
отпадъчни води (91/271/ЕИО)**

{SWD(2013) 298 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Обща оценка на съответствието	4
2.1.	Канализационни системи	5
2.2.	Вторично пречистване	5
2.3.	По-строго пречистване	5
2.4.	Големи градове/големи източници на отпадъчни води.....	9
2.5.	Чувствителни райони.....	9
3.	Тенденции в съответствието	9
4.	Намаляване на замърсяването в миналото и в бъдеще.....	10
5.	Подобряване чрез съфинансиране.....	11
6.	Действия за съответствие в миналото.....	12
7.	„Новият подход“ за насърчаване на съответствието	13
8.	Заклучения и прогнози	13

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Директивата за пречистването на градските отпадъчни води¹ (наричана по-долу „директивата“) е един от основните европейски инструменти на политиката в областта на водите. Директивата има за цел опазване на околната среда от вредните последици, причинени от заустването на градски отпадъчни води от населени места (градове) и на биоразградими градски отпадъчни води от селскостопанския и хранително-вкусовия сектор (напр. млекопреработвателна промишленост, месна промишленост, пивоварни и други). С директивата се изисква подходящо събиране на отпадъчните води и се регламентира тяхното заустване, като се определя минималното пречистване, което следва да бъде извършено, и се установяват максималните пределно допустими стойности на емисии или основни замърсители (органичен товар и хранителни елементи)². Пълното прилагане на директивата е предпоставка за постигането на целите, свързани с околната среда, които са заложили в Рамковата директива за водите (РДВ)³ и Рамковата директива за морска стратегия⁴ на ЕС.

Прилагането на посочената директива беше затруднено предимно поради аспекти, свързани с финансирането и планирането на значителни инфраструктурни инвестиции като канализационни системи и пречиствателни станции. Недостатъчното прилагане може да доведе до замърсяване с органични вещества на реките и езерата и също така до натрупване на прекомерно високи количества хранителни елементи (еутрофизация)⁵, особено силно засягащо езерата, крайбрежните и морските води, които са много чувствителни. Според наскоро публикувания доклад за изпълнението на РДВ⁶ замърсяването от точкови източници все още представлява значителен натиск в 22 % от водните тела в ЕС. Еутрофизацията остава сериозна заплаха в около 30 % от водните тела в 17 държави членки. Заустването на непречистени или недостатъчно пречистени отпадъчни води значително допринася за задълбочаването на тези проблеми.

Замърсяването с отпадъчни води може да ускори също така загубата на биологично разнообразие и да влоши качеството на водата за пиене или за къпане, което води до заплахи за общественото здраве. Те включват огнища на предавани по водата болести, по-специално свързаните с малки количества вода, заболявания вследствие на излагане на замърсена вода за къпане (замърсяване с органични вещества, замърсяване от цъфтежа на водорасли поради излишък на хранителни елементи) или консумацията на замърсени морски храни и т.н. Тези въздействия могат да предизвикат също така неблагоприятни последици за определени икономически сектори като туризма или развъждането на черупчести мекотели⁷.

Усилията на държавите членки за прилагането на директивата вече са довели до значителни подобрения в пречистването на отпадъчните води. В резултат на това качеството на водите в Европа значително се е подобрило през последните десетилетия,

¹ Директива 91/271/ЕИО, ОВ L 135 от 30.5.1991 г.

² За по-подробно описание на обхвата, целите и разпоредбите на директивата вж.: http://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/index_en.html.

³ Директива 2000/60/ЕО, ОВ L 327 от 22.12.2000 г.

⁴ Директива 2008/56/ЕО, ОВ L 164 от 25.6.2008 г.

⁵ Еутрофизация означава „обогатяване на водата с хранителни вещества, по-специално съединения на азота и/или фосфора, предизвикващи ускорено развитие на водорасли и растения от висши видове, което води до нежелано нарушаване на равновесието на наличните водни организми и влошаване качеството на водата“.

⁶ За повече информация вж. http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/implrep2007/index_en.htm#third.

⁷ За повече информация: ЕАОС (2010 г.): Европейската околна среда — Състояние и перспективи 2010 г. — Качество на питейната вода.

а последиците от замърсяването са намалели⁸. Въпреки това прилагането далеч не е приключило и проблемите със замърсяването все още са налице.

Важността на тази директива се признава в предложението на Комисията за Седма програма за действие в областта на околната среда (7ПДООС)⁹ и в новия План за опазване на водните ресурси на Европа¹⁰ като се подчертава, че са необходими засилени действия за обезпечаване на успешното ѝ прилагане.

В настоящия седми доклад относно прилагането на директивата е описан постигнатият напредък до края на 2009—2010 г. Докладът съдържа също така тенденциите по отношение на съответствието и представя новия подход за насърчаване на съответствието и неговите стъпки за информиране на обществеността и за докладване. В допълнение към настоящия доклад е изготвено приложение с таблици¹¹, както и по-подробен технически доклад¹². Разликите между докладваните данни и публикуваното в настоящия доклад се дължат на начина, по който преди беше организирано управлението на данните между Комисията и държавите членки. Следователно службите на Комисията предлагат „нов подход“ така също във връзка с информацията за съответствието и насърчават държавите членки да предоставят онлайн повече актуална информация на национално равнище (вж. точка 7).

2. ОБЩА ОЦЕНКА НА СЪОТВЕТСТИЕТО

С оценката на съответствието се цели да се направи анализ на степента на съответствие с директивата въз основа на предоставяната от държавите членки информация. Тя се основава на прилагането на насоките и методиката, които са на разположение в рамките на Reportnet¹³ на ЕАОС. Докладваните данни относно инфраструктурата за отпадъчни води за докладваните населени места и техните пречиствателни станции¹⁴ са получени от информацията за водите Waterbase на Европейската информационна система за водите (WISE).

Споменатото докладване за прилагането на директивата беше успешно. За пръв път 27-те държави членки предоставиха информация за доклада и то в голяма степен навреме. Докладът обхваща почти 24 000 града с по повече от 2 000 жители (причинители на замърсяване, съответстващо на население от 615 милиона души, т.нар. „еквивалент жители“¹⁵). Почти 18 000 града (или 81 % от замърсяващото натоварване) се намират в 15-те държави членки, присъединили се към ЕС преди 2004 г. (ЕС-15). Останалите се намират в 12-те държави членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. и 2007 г. (ЕС-12). Оценка на съответствието беше направена за 26 държави членки, предвид обстоятелството, че за Румъния до 2010 г. не беше изтекъл нито един от сроковете за

⁸ За повече информация: ЕАОС (2012 г.): Европейските води — оценка на състоянието и натиска (European Waters - assessment of status and pressures).

⁹ COM (2012) 710 окончателен. За повече подробности виж http://ec.europa.eu/environment/newprg/pdf/7EAP_Proposal/en.pdf.

¹⁰ COM (2012) 673 окончателен. За повече подробности виж <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0673:FIN:EN:PDF>.
¹¹ SWD (2013) 298.

¹² Седма техническа оценка на информацията за изпълнението на Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 г. за пречистването на градските отпадъчни води, изменена от Директива 98/15/ЕО на Комисията от 27 февруари 1998 г. (ситуация към 31 декември 2009 г. или 31 декември 2010 г.). Изготвена от консултанта на Комисията Umweltbundesamt GmbH (Австрия).

¹³ За повече информация вж. <http://rod.eionet.europa.eu/obligations/613>.

¹⁴ <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/waterbase-uwawtd-urban-waste-water-treatment-directive-3>.

¹⁵ Терминът „еквивалент жители“ или ЕЖ е определен в директивата и обхваща замърсяването с органични вещества, генерирано главно от жителите на дадено село/град, и други източници като нерезидентно население (туристи) и хранително-вкусовата промишленост.

постигане на съответствие, предвидени в Договора за присъединяването ѝ. Хърватия се присъедини към Европейския съюз на 1 юли 2013 г. и следователно не е включена в настоящия доклад.

Допълнителните срокове за постигане на съответствие за няколко други държави членки, присъединили се през 2004 г. или 2007 г., изтекоха по време на отчетния период за настоящия доклад. Много от техните градове обаче ще трябва да спазят сроковете през 2010 г. и по-късно и следователно не са оценявани в настоящия доклад.

По-долу са обобщени основните резултати от анализа на прилагането (за подробности по държави членки вж. таблица 1 в приложението, която включва също така подробна информация относно изтеклите крайни срокове в 12 държави членки, присъединили се към ЕС през 2004 г. и 2007 г.).

2.1. Канализационни системи

В повечето държави — членки на ЕС, много голяма част от отпадъчните води се събират, като средната степен на съответствие е 94 % (повишение от 92 %). В 15 държави членки съответствието достига дори 100 %. Всички държави членки или са запазили, или са подобрили предишните си резултати. Все още обаче измежду държавите членки има такива, в които отпадъчните води не се събират или се събират само частично. Степените на съответствие в пет държави членки през 2009—2010 г. все още са под 30 % (BG, CY, EE, LV, SI).

2.2. Вторично пречистване

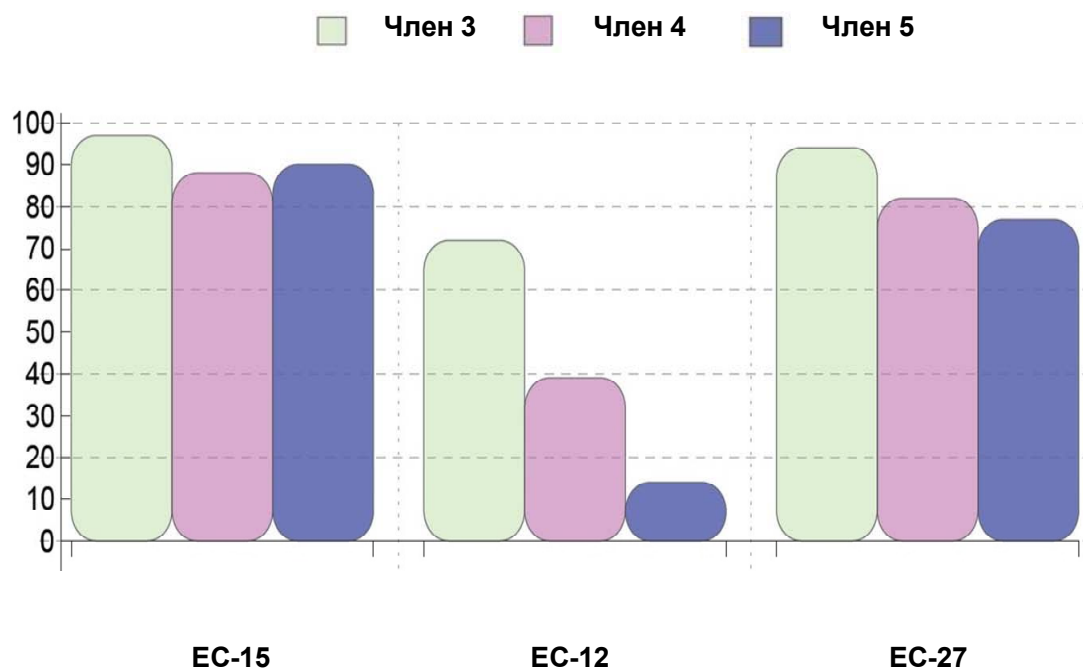
През 2009—2010 г. общо 82 % от отпадъчните води в ЕС са преминали през вторично пречистване в съответствие с разпоредбите на директивата — повишение от четири процентни пункта спрямо предходния доклад. Четири държави членки са постигнали 100 % съответствие, а за други шест държави членки равнището на спазване беше 97 % и повече. Степените на съответствие в държавите — членки на ЕС-12 обаче значително изостават, като само 39 % от техните отпадъчни води преминават през вторично пречистване. Само CZ, HU, LT и SK са постигнали резултати по отношение на съответствието в диапазона 80—100 %.

2.3. По-строго пречистване

Този вид пречистване на отпадъчните води, известен също така като третично пречистване, допълва вторичното пречистване, когато това е необходимо, и е насочен главно към премахване на хранителните елементи с цел борба с еутрофикацията или намаляване на бактериологичното замърсяване, което може да засегне здравето на хората (като в зони за питейна вода или вода за къпане)¹⁶. Общата степен на съответствие е 77 %. В държавите — членки на ЕС-12 обаче се наблюдават сериозни закъснения по прилагането на по-строгото пречистване, като само 14 % от отпадъчните води преминават през подходящо пречистване. Що се отнася до положителните резултати — четири държави постигнаха 100 % съответствие.

¹⁶

Освен това широко се обсъждат различни технологии за третично пречистване (напр. озониране, хлориране, UV, мембранни технологии, пясъчни филтри) като една от най-обещаващите възможности за намаляване на замърсяването с микроорганизми (нововъзникващи замърсители, включително фармацевтични продукти и продукти за лична хигиена, други промишлени химикали), които постъпват във водната среда.

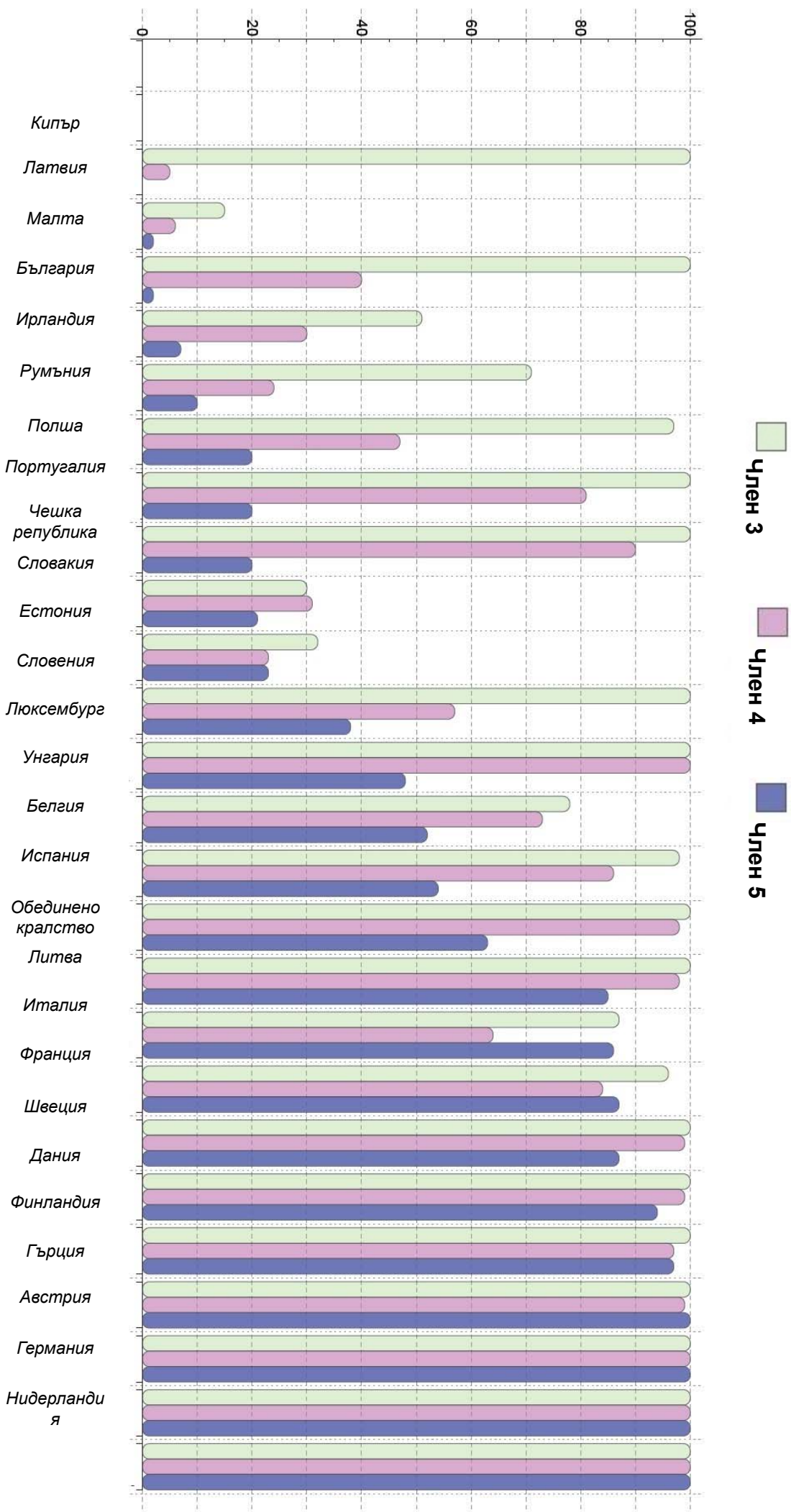
Фигура 1: Резултати относно съответствието на равнище EC-27, EC-15 и EC-12 по отношение на член 3 от директивата (събиране) — в зелено, по член 4 (вторично третиране) — в розово и по член 5 (по-строго третиране) — в синьо. Отразени са средните стойности, претеглени според големината на държавите членки.

Резултатите на равнище EC-27, EC-15 и EC-12 са отразени на фигура 1¹⁷. Стойностите на равнище EC-15 са като цяло високи и дори много високи в държави като Германия, Нидерландия и Австрия. Резултатите за EC-12 са доста ниски, особено по отношение на по-строгото пречистване.

Стойностите на равнище EC-27 също са високи и доста сходни със стойностите за EC-15 (макар и леко понижени) поради:

- а) относително по-голямата тежест на данните за събирането и пречистването от държави от EC-15. На равнище EC-15 всички срокове за съответствие са изтекли и следователно количеството отпадъчни води, за което се изисква съответствие, е голямо, а също и резултатите относно съответствието са високи;
- б) по-малката тежест на данните за събирането и пречистването в държавите от EC-12, където резултатите относно съответствието се отнасят само до част от градовете, т.е. тези, за които се е изисквало постигането на съответствие до 2009/2010 г.

¹⁷ В таблица 1 (вж. приложението) са представени резултатите по държави членки и на равнище EC-27, EC-15, EC-12, класифицирани по диапазон на съответствието.

Фигура 2: Резултати относно съответствието по държави членки по отношение на член 3 от директивата (събиране) — в зелено, по член 4 (вторично третиране) — в розово и по член 5 (по-строго пречистване) — в синьо. Държавите са класифицирани, като първо са показани тези с най-ниски равнища на съответствие по член 5, а след това във възходящ ред на съответствието. В Словакия (член 5) и Румъния (членове 3, 4 и 5) вместо съответствие е представено понятието „налични инсталации“, тъй като сроковете за тези членове все още не са били изтекли към отчетната година (данни за съответствието не са поискани, но държавите членки са докладвали събраните и пречистени отпадъчни води.). В Кипър и Латвия резултатите относно съответствието възлизат на 0 %, тъй като в тези две държави събирателните и пречиствателните съоръжения не бяха изцяло въведени в експлоатация през докладваната година (2009 г); оттогава обаче беше постигнат значителен напредък и понастоящем степените на съответствие са много по-високи.

Националните резултати на фигура 2 се отнасят до данни и до ситуацията през 2009 г. или най-късно 2010 г. Службите на Комисията са наясно, че в много държави членки, по-специално тези с ниски степени на съответствие, е постигнат значителен напредък оттогава и че действителните степени на съответствие често са (много) по-високи (по-специално в Кипър и Латвия).

2.4. Големи градове/големи източници на отпадъчни води

В настоящия доклад са установени 585 големи града, всеки от които генерира отпадъчни води, съответстващи на (или превишаващи) 150 000 жители. Степента на замърсеност, която произхожда само от тези големи градове, представлява 45 % от общата замърсеност на отпадъчните води за пречистване. При тези 585 големи града приблизително 91 % от замърсяващото натоварване преминават през по-строгото пречистване (най-доброто налично пречистване). Това представлява подобрене спрямо предходния доклад, според който само 77 % от съответното натоварване са преминавали през такова пречистване. Степента на съответствие обаче варира значително в различните големи градове/големи източници на отпадъчни води.

Например само единадесет от 27-те столични града¹⁸ на държавите — членки на ЕС могат да претендират за „пълно съответствие“ през 2010 г. дори с най-строгите изисквания за пречистване, когато се прилагат (за повече информация относно столиците в ЕС вж. таблица 2 и коментарите в приложението).

2.5. Чувствителни райони

Делът на територията на ЕС, която е определена или се счита за чувствителен район, се е увеличил спрямо предходния доклад, като към 2010 г. е достигнал почти 75 %. Най-големи увеличения се наблюдават във Франция и в Гърция. Данни за чувствителните райони в държавите — членки на ЕС са на разположение на WISE mapviewer¹⁹.

3. ТЕНДЕНЦИИ В СЪОТВЕТСТВИЕТО

В оценката на напредъка в посока пълно съответствие на всички държави членки трябва бъдат разграничени ЕС-15 и държавите членки, които са се присъединили през 2004 г. и 2007 г. Изискванията за съответствие редовно се променят, главно поради разширяванията и с изтичането на поетапните преходни периоди съгласно директивата. Всички срокове за ЕС-15 са изтекли до 31 декември 2005 г., но за ЕС-12 те ще продължат да са в сила, като последният и окончателен срок изтича през 2018 г. До 2004 г. на разположение има данни само от държавите — членки на ЕС-15. Следователно измерването на напредъка за всички 27 държави членки става възможно едва от 5-тия доклад (2005—2006 г.). При разглеждане на всички резултати, публикувани в предходните доклади на Комисията, се наблюдава показателно повишаване на степента на съответствие. Има само едно изключение: понижението в резултатите между 5-тия и 6-тия доклад в резултат на факта, че няколко държави членки с по-лоши резултати по прилагането не са изпратили необходимата информация, която да бъде включена в 5-тия доклад (2005—2006 г.). Въпреки това е добре да се отбележи, че между 6-тия доклад (2007—2008 г.) и 7-мия доклад (2009—2010 г.) тенденцията бележи повишение, тъй като държавите — членки на ЕС-12 за пръв път са имали задължения/срокове за постигане на съответствие и те не са понижали цялостните положителни резултати.

¹⁸

Амстердам, Атина, Берлин, Братислава, Копенхаген, Хелзинки, Мадрид, Париж, Стокхолм, Виена и Вилнюс.

¹⁹

<http://www.eea.europa.eu/themes/water/interactive/soe-wfd/urban-waste-water-treatment-directive-viewer>.

Фигура 3 Степен на съответствие през годините: на тази фигура е отразена промяната по отношение на съответствието с изискванията за събиране, биологично или вторично пречистване и по-строго пречистване, проследена в няколко различни доклада за прилагането (от втория доклад нататък) в съответните отчетни години (1998 г. до 2009—2010 г.). Не всички резултати са на разположение във всички доклади: когато стойностите липсват, те не могат да бъдат представени на фигурата и се появява прекъсване на „линията на тенденцията“.

4. НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО В МИНАЛОТО И В БЪДЕЩЕ

Комисията направи оценка също така на намаляването на замърсяването, настъпило в резултат на прилагането на разглежданата директива, и очакваните намаления през идните години в ситуация на пълно съответствие. Това беше направено в рамките на проекта FATE²⁰ (свързан с оценяването на съдбата на сухоземните и водните екосистеми и въздействията на замърсителите върху тях).

През 2011—2012 г. Съвместният изследователски център (JRC) на Комисията публикува два доклада²¹, разглеждащи замърсяващото натоварване и намаляването му в резултат на няколко политики на ЕС (включително Рамковата директива за водите, Директивата за нитратите и Директивата за пречистването на градските отпадъчни води) в миналото (1985—2005 г.) и очакваните обеми и намалявания (до 2020 г. с референтна година — 2005 г.).

Що се отнася до намаляване на хранителните елементи в миналото, Директивата за пречистването на градските отпадъчни води постигна успех по отношение на контрола на емисиите на хранителни елементи от точкови източници като по този начин бяха намалени техните количества, зауствани в европейските повърхностни води. Това е описано в един от горепосочените доклади на JRC — „Дългосрочни притоци на хранителни елементи в европейските морета“ („Long term nutrient loads entering the European Seas“). Според този доклад, съпоставящ оценките на притоците от хранителни елементи за 2005 г. с тези от 1991 г. в европейски континентален мащаб, общото количество отделен в моретата азот се е понижило с 9 %, а общият приток на фосфор е спаднал с около 15 %, главно поради намаляването на емисиите от точкови източници. В доклада е посочено също така, че в Северно море и в Балтийско море понижението е свързано главно с намаляването на точковите източници поради прилагането на модерно пречистване на отпадъчните води.

Едно от основните заключения на този доклад по отношение на бъдещите тенденции е, че при продължаване на обичайната практика (допускане: не са прилагани мерки за

²⁰ <http://fate.jrc.ec.europa.eu/rational/home>.

²¹ <http://bookshop.europa.eu/en/scenario-analysis-of-pollutants-loads-to-european-regional-seas-for-the-year-2020-pbLBNA25159/> и <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/111111111/15938/1/lbna24726enc.pdf>.

намаляване на хранителните елементи) до 2020 г. това би довело до повишаване на емисиите на хранителни елементи от базирани на сушата източници. Ако в настоящия момент се предположи пълното прилагане на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води, биха били постигнати значителни намаления на емисиите от точкови източници. В някои части на Европа пълното прилагане обаче би могло да доведе също така (като първа стъпка) до увеличаване на емисиите от точкови източници вследствие на неуловени емисии, по-специално по долното течение на река Дунав. Това се дължи на факта, че малките агломерации без канализационни системи ще получат по-организирано събиране и заустване, което ще доведе до появата на нови точкови източници, несъществуващи понастоящем. Макар че това може да понижи ефективността на намаляването на хранителните елементи в Черно море, все пак то би довело до подобрения в състоянието на околната среда като намалено замърсяване на подземните води, което не е оценявано в рамките на изследването.

В хода на изготвяне на настоящия доклад за прилагането беше извършено специално изчисление по отношение на притоците от замърсители, генерирани от тази част отпадъчни води от градовете, която не съответства на изискванията на директивата (оценка на „отдалечеността от съответствието“). В него не са взети предвид градовете, които все още нямат задължения за съответствие (т.е. в които сроковете според договорите за присъединяване все още не са били изтекли към 2009 г. или 2010 г. — последната година, за която са представени доклади от държавите членки). На база на тези оценки общото годишно замърсяващо натоварване от градски отпадъчни води в нарушение на директивата са били приблизително 603 хил. тона/год.²² азот, 78 хил. тона/год. фосфор и 3 900 хил. тона/год. от общо замърсяване с органични вещества²³.

Като се съпоставят горепосочените стойности с приблизителния годишен общ приток на хранителни елементи в европейските морета (азот и фосфор), в доклада на JRC „Дългосрочни притоци на хранителни елементи в европейските морета“ („Long term nutrient loads entering the European Seas“) е констатирано, че азотът, генериран от частта от отпадъчните води, при която няма съответствие, достига приблизително 15 % от общото количество на азота, зауствано в моретата. Що се отнася до фосфора, съотношението е дори по-голямо, като достига 35 % от общото количество на фосфора. Тези съотношения доказват колко важно е пълното изпълнение на директивата в целия ЕС.

Като цяло в горепосочения доклад на JRC се стига до заключението, че *„намаляването на точковите източници на хранителни елементи е най-ефективната възможност за намаляване на постъпването на хранителни елементи в европейските морета. Това обаче е относително трудно постижимо и по-нататъшното намаляване на изхвърляните хранителни елементи от точкови източници ще изисква значителни разходи“*.

5. ПОДОБРЯВАНЕ ЧРЕЗ СЪФИНАНСИРАНЕ

За подпомагане прилагането на директивата може да се използват средства на ЕС, по-специално от Кохезионния фонд и от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), с което се помага на изоставащите региони или на регионите, изправени пред структурни затруднения при постигането на устойчиво развитие. Тези фондове в значителна степен са подпомогнали държавите членки и регионите да инвестират в нужните инфраструктури за пречистване на отпадъчни води в продължение на няколко

²² Хиляди тона годишно.

²³ На база на химичната потребност от кислород (ХПК)

програмни периода. През настоящия програмен период 2007—2013 г. е планирано финансовото подпомагане за инвестиции в съоръжения и инфраструктура за отпадъчни води да бъде около 14,3 млрд. EUR в 21 държави членки. Най-вече, но не само, „новите“ държави членки са разпределили най-големи дялове от своето финансиране за пречистване на отпадъчни води. По време на отчетните години 2009—2010 г. общите кумулативни разпределени средства в категорията „отпадъчни води“ са били 3,5 млрд. EUR за 2009 г. и 9,7 млрд. EUR за 2010 г. Държавите членки с най-големи кумулативни разпределени суми са били Полша (3,3 млрд. EUR), Румъния (1,2 млрд. EUR) и Унгария (0,6 млрд. EUR).

Въпреки значителното подпомагане от финансирането от ЕС в „Проверката за пригодност на политиката на ЕС в областта на сладководните води“ се подчертава, че по-голямата част от необходимите средства за осъществяване на политиката на ЕС в областта на водите трябва да бъде осигурена от самите държави членки. Според едно изследване²⁴, проведено в 22 държави членки, в тях все още има значителни липси във финансирането за постигане на бъдещо съответствие с директивата.

Основната причина за този недостиг на финансиране е, че в повечето държави членки напредъкът в посока на възстановяване на разходите от ползвателите на вода и по отношение прилагането на принципа „замърсителят плаща“, както се изисква по Рамковата директива за водите (РДВ), е бавен и недостатъчен. С цел да насърчи подобни политики за ценообразуване на водата Комисията е предложила някои предварителни условия, включително изискванията на РДВ за ценообразуване на водата, които държавите членки трябва да изпълнят в бъдещата кохезионна политика на ЕС (2014—2020 г.) за финансирането на проекти в сектора на водите.

6. ДЕЙСТВИЯ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ В МИНАЛОТО

Комисията се опитва да гарантира съответствието чрез непрекъснат диалог и, при нужда, чрез откриването също така на процедури за нарушение, някои от които са още от 1997 г. Към настоящия момент все още не са приключени приблизително 20 хоризонтални групирани дела²⁵ срещу 10 от държавите — членки на ЕС-15.

В скорошната оценка на политиката в „Проверка за пригодност на политиката на ЕС в областта на сладководните води“²⁶ се стига до заключението, че процедурите за нарушения правят прилагането на директивата по-ефективно, като го ускоряват. Макар че действията по правоприлагане на равнище ЕС са относително бавен и продължителен процес, по-голямата част от делата са разрешени в хода на досъдебната процедура.

Измежду успешните примери могат да се споменат Франция (през 1998 г. и 2000 г. са образувани дела срещу 682 града, които са били в нарушение) и Белгия (през 1998 г. е образувано дело срещу 175 града, които първоначално са били в нарушение). И в двата случая на практика всички посочени градове вече са постигнали съответствие. Също така в Италия 475 града са били в нарушение през 1998 г., когато процедурата е започнала. Сега в нарушение са останали само 110 града след обявяване на решението на Съда. В допълнение към тези три държави, след последния доклад Испания и Гърция са постигнали най-голям напредък измежду държавите членки, срещу които са

²⁴ COWI 2010 г.: Разходи за постигане на съответствие с Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (Compliance Costs of the Urban Wastewater Treatment Directive). Окончателен доклад: http://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/info/pdf/Cost%20of%20UWWTD-Final%20report_2010.pdf.

²⁵ Списък с най-важните дела за нарушение (до момента) и решения от 2009—2010 г. насам е представен в приложението към доклада (съответно таблици 3 и 4).

²⁶ SWD (2012) 393.

в ход процедури за нарушение, по-специално по отношение на задълженията за пречистване.

7. „НОВИЯТ ПОДХОД“ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

Въпреки обнадеждаващите признаци за напредък все още има значителни пропуски, свързани с прилагането, по-специално в държавите членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. и след това. Вече става ясно, че закъсненията по прилагането в тези „нови“ държави членки ще бъдат също толкова или дори още по-големи, отколкото в държавите — членки на ЕС-15, без задълбочени усилия на равнище ЕС, на национално, регионално и местно равнище. Изгледите за постигане на необходимия напредък единствено чрез процедури за нарушение не са насърчителни. Предвид настоящата криза и все по-големите ограничения на националните бюджети Комисията е определила тази директива като подходяща за стартирането на пилотна инициатива за „нов подход“ към насърчаване на съответствието и прилагането.

Този „нов подход“ е изложен в предложената Седма програма за действие в областта на околната среда (ПДООС) и в Плана за опазване на водните ресурси на Европа. С приоритетна цел 4 в 7ПДООС „Осигуряване на максимални ползи от законодателството на ЕС в областта на околната среда“ се предлага да се извършат конкретни действия²⁷, по-специално:

- да се създадат системи на национално равнище, които активно да разпространяват информацията относно това как се прилага законодателството на ЕС в областта на околната среда, заедно с преглед на равнище ЕС на резултатите на отделните държави членки (т.нар. „структурирана рамка за прилагане и информиране“ (СРПИ),
- да се изготвят партньорски споразумения за прилагане между държавите членки и Комисията.

В плана за водите е предвидена цел „да се подобрят степените на съответствие при пречистването на отпадъчните води до 2018 г. чрез дългосрочно инвестиционно планиране (включително фондове на ЕС и заеми от ЕИБ)“. От практическа гледна точка в плана е обявено, че до 2014 г. Комисията ще си сътрудничи с държавите членки за изготвянето на планове за изпълнение, които могат да бъдат под формата на партньорски споразумения за прилагане.

Службите на Комисията започнаха разработването на тези действия на семинар²⁸, проведен през декември 2012 г. и редовно ще докладват за напредъка.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРОГНОЗИ

Почти 20 години след приемането на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води към 2010 г. е постигнат значителен напредък към пълното ѝ прилагане. За ЕС-15 средните степени на съответствие са 88 % за вторичното пречистване и по-високи за канализационните системи и по-строгото пречистване (съответно 97 и 90 %). Заемащите челните позиции Австрия, Германия и Нидерландия в голяма степен вече са изпълнили директивата, а още няколко други държави членки са много близо до това. Техният приоритет ще бъде да поддържат и да модернизират съществуващата

²⁷ В приложение VI (стр. 102 pp) от Оценката на въздействието (SWD(2012) 397 final) е дадена подробна информация относно пилотното действие за градските отпадъчни води.

²⁸ <https://circabc.europa.eu/w/browse/340cea09-390f-4c11-8e99-712c519c21e4>.

инфраструктура. Освен това, от 2010 г. насам са направени допълнителни инвестиции в онези държави — членки на ЕС-15, в които постигането на съответствие се бави, донякъде в резултат и на делата за нарушение, заведени от Комисията. Ако усилията продължат през следващите години, възможно е в тези 15 държави членки прилагането да приключи (в голяма степен) успешно до 2015 г. или 2016 г. Това ще бъде 10 години след изтичането на последния срок от първоначалната директива.

По различен начин стоят нещата в държавите членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. и по-късно. Пътят, който трябва да изминат до целта е значителен, като средното съответствие е 72 % за канализационните системи и съответно 39 % и 14 % за вторичното и по-модерното пречистване. Без активизиране на усилията на всички равнища очакваните закъснения могат да бъдат сходни или по-големи от тези за ЕС-15, което означава, че изоставащите в прилагането ще постигнат съответствие с директивата едва през 2028 г.

Друга област, която поражда загриженост е липсата на съответствие в значителен брой „големи градове“. Например канализационните системи и пречистването само в единадесет от 27-те столици в ЕС съответстват на техническите стандарти от преди повече от 20 години. Предвид значителното замърсяващо натоварване от тези големи източници това все още причинява съществено замърсяване на околната среда.

За пръв път в настоящия седми доклад за прилагането е включена подробна оценка на съответствието за 27-те държави членки. Установената в рамките на Европейската информационна система за водите (WISE) система на отчитане работи добре. Процесът е подобрен и сроковете за обработка на данни и оценяване са значително съкратени. В някои държави членки обаче все още са възможни допълнителни подобрения в системата за мониторинг и докладване. Те обясняват някои от ниските равнища на прилагане или несъответствие на данни в различните доклади.

В предложената Седма програма за действие в областта на околната среда и Плана за опазване на водните ресурси на Европа се подчертава важността на събирането и пречистването на градските отпадъчни води. В тези скорошни политически инициативи Комисията обясни, че допълнително ще увеличи подкрепата си към държавите членки за усилията им по прилагането, като насърчи „нов подход“ за постигане на съответствие. През декември 2012 г. службите на Комисията започнаха тези дейности по „нов подход“ с цел държавите членки да бъдат насърчени да изготвят своите планове за изпълнение или да ги преразгледат най-късно до 2014 г.